

18) bhūtapubbaṃ dve akkhadhuttā akkhehi dibbiṃsu. eko akkhadhutto
āgatāgataṃ kaliṃ gilati. addasā kho dutiyo akkhadhutto taṃ akkhadhuttaṃ
āgatāgataṃ kaliṃ gilantaṃ disvā akkhadhuttaṃ etad voca: tvaṃ kho samma
ekantikena jināsi, dehi samma akkhe, pajohissāmi ti. evaṃ sammā ti kho so
akkhadhutto tassa akkhadhuttassa akkhe pādāsi. atha kho so akkhadhutto akkhe
visena paribhāvetvā taṃ akkhadhuttaṃ etad avoca: ehi kho samma akkhehi
dibbissāmā ti. evaṃ sammā ti kho so akkhadhutto tassa akkhadhuttassa
paccassosi. dutiyam pi kho te akkhadhuttā akkhehi dibbiṃsu, dutyam pi kho so
akkhadhutto āgatāgataṃ kaliṃ gilati. addasā kho dutiyo akkhadhutto taṃ
akkhadhuttaṃ dutiyam pi āgatāgataṃ kaliṃ gilantaṃ. disvā taṃ akkhadhuttaṃ
etad avoca:

littaṃ paramena tejasā

gilam akkhaṃ puriso na bujjhati

gila re gila pāpadhuttaka

pacchā te kaṭukaṃ bhavissatī tī.

bhūtapubbaṃ rājā Daḷhanemi nāma ahosi cakkavatti dhammiko dhammarājā ...

atha kho rājā Daḷhanemi vassasahassānaṃ accayena aññataraṃ purisaṃ

āmantesi. yadā tvaṃ ambho purisa passeyyāsī dibbaṃ cakkaratanaṃ osakkitaṃ

ṭhānā cutaṃ, atha me āroceyyāsī ti. evaṃ devā ti kho so puriso rañño

Daḷhanemissa paccassosi. addasā kho so puriso vassasahassānaṃ accayena

dibbaṃ cakkaratanaṃ osakkitaṃ ṭhānā cutaṃ. disvā yena rājā Daḷhanemi ten’

upasaṃkami, upasaṃkamtivā rājānaṃ Daḷhanemiṃ etad avoca. yagghe deva

jāneyyāsī dibbaṃ te cakkaratanaṃ osakkitaṃ ṭhānā cutan ti. atha kho rājā

Daḷhanemi jeṭṭhaputtaṃ kumāraṃ āmantāpetvā etad avoca. dibbaṃ kira me tāta

kumāra cakkaratanaṃ osakkitaṃ ṭhānā cutaṃ. suttaṃ kho pana m’etaṃ, yassa

rañño cakkavattissa dibbaṃ cakkaratanaṃ osakkati ṭhānā cavati, na dāni tena

rañña ciraṃ jīvitabbaṃ hotī ti. bhuttā kho pana me mānusakā kāmā, samayo

dibbe kāme pariyesituṃ. ehi tvaṃ tāta kumāra imaṃ paṭhaviṃ paṭipajja. ahaṃ

pana kesamassuṃ, ohāretvā, kāsāyāni vatthāni acchādetvā, agārasmā anagāriyaṃ

pabbajissāmi ti. atha kho rājā Daḷhanemi jeṭṭhaputtaṃ kumāraṃ sādhukaṃ rajje

samanusāsivā, kesamassuṃ ohāretvā kāsāyāni vatthāni acchādetvā, agārasmā
anagāriyaṃ pabbaji. sattāhapabbajite kho pana rājisiṃhi dibbaṃ cakkaratanaṃ
antaradhāyi. atha kho aññataro puriso yena rājā khattiyo ten’upasaṃkamaṃ,
upasaṃkamivā rājānaṃ khattiyaṃ etad avoca: yagghe deva jāneyyāsi dibbaṃ
cakkaratanaṃ antarahitaṃ ti.

atha kho rājā khattiyo dibbe cakkaratane antarahite anattamano ahoṣi. so yena
rājisi ten’upasaṃkamaṃ, upasaṃkamivā rājisiṃ etad avoca: yagghe deva jāneyyāsi
dibbaṃ cakkaratanaṃ antarahitaṃ ti. evaṃ vutte rājisi rājānaṃ khattiyaṃ etad
avoca: mā kho tvaṃ tāta dibbe cakkaratane antarahite anattamano ahoṣi. na hi te
tāta dibbaṃ cakkaratanaṃ pettikaṃ dāyajjaṃ. iṅgha tvaṃ tāta ariye
cakkavattivatte vattāhi. ṭhānaṃ kho paṇ’etaṃ vijjati yaṃ te dibbaṃ cakkaratanaṃ
pātubhavissatī ti. katamaṃ paṇ’etaṃ deva ariyaṃ cakkavattivattaṃ ti. tena hi tvaṃ
tāta dhammaṃ yeva nissāya dhammaṃ mānento dhammaṃ pūjento dhammikaṃ
rakkhāvaraṇaguttiṃ saṃvidahassu khattiyesu anuyuttesu brāhmaṇagahapatikesu
negamajānapadesu samaṇabrāhmaṇesu migapakkhīsu. mā ca te tāta vijjite

adhammakāro pavattittha. ye ca te tāta vijite adhanā assu, tesañ ca dhanam
anuppadeyyāsi. ye ca te tāta vijite samaṇabrahmaṇā madappamādā paṭiviratā, te
kālena kālam upasaṃkamtivā paripuccheyyāsi: kiṃ bhante kusalam kiṃ akusalam,
kiṃ me kayiramānam dīgharattam ahitāya dukkhāya assa, kiṃ vā pana me
kayiramānam dīgharattam hitāya sukhāya assa ti. tesam sutvā yaṃ akusalam taṃ
abhinivajjeyyāsi, yaṃ kusalam taṃ samādāya vatteyyāsi. idaṃ kho tāta taṃ ariyam
cakkavattivattan ti. evaṃ devā ti kho rājā khattiyo rājisissa paṭissutvā ariye
cakkavattivatte vatti. tassa ariye cakkavattivatte vattamānassa dibbam
cakkaratanam pāturahosi. disvā rañño khattiyassa etad ahosi: sutam kho pana
m'etaṃ: yassa rañño khattiyassa dibbam cakkaratanam pātubhavati, so hoti
cakkavattī ti. assam nu kho aham rājā cakkavattī ti.

atha kho taṃ cakkaratanam puratthimam disam pavatti, anvad eva rājā cakkavatti
saddhim caturaṅginiyā senāya. yasmim kho pana padese cakkaratanam paṭiṭṭhāsi,
tatha rājā cakkavatti vāsam upagacchi saddhim caturaṅginiyā senāya. ye kho pana
puratthimāya disāya paṭirājāno, te rājānam cakkavattim upasaṃkamtivā evam

āhaṃsu: ehi kho mahārāja, svāgataṃ te mahārāja, sakan te mahārāja, anusāsa
mahārājā ti. rājā cakkavatti evam āha: pāno na hantabbo. adinnaṃ n'ādātabbaṃ.
kāmesu micchā na caritabbā. musā na bhāsitabbā. majjaṃ na pātabbaṃ.
yathābhuttañ ca bhuñjathā ti. ye kho pana puratthimāya disāya paṭirājāno, te
rañño cakkavattissa anuyuttā ahesuṃ... dakkhiṇam disaṃ pavatti. pe. pacchimaṃ.
pe. uttaraṃ. pe. ye kho pana uttarāya disāya paṭirājāno, te rañño cakkavattissa
anuyuttā ahesuṃ.